

بررسی سیستم های پیش بینی سیل در ایران و نقش آنها در حفاظت از جان انسان ها و اراضی و مناطق مسکونی حاشیه مسیله ها

حمید پریش^۱، صمد صادق منش^۲، حسن باقری^۳، محمد صافی^۴

۱- مدرس دانشگاه پیام نور واحد نی ریز

۲- کارشناسی ارشد، مسئول آموزش، دانشگاه پیام نور، نی ریز، ایران

۳- مدرس دانشگاه آزاد اسلامی، واحد دشتستان

۴- استادیار دانشگاه صنعت آب و برق تهران

Hamidparish@yahoo.com

خلاصه

سیل یکی از پدیده های طبیعی در جهان بوده که از گذشته های دور، بشر شاهد وقوع آن می باشد. در ایران نیز بدلیل وسعت زیاد، اقلیم متعدد و تراکم زمانی و مکانی بارشها در اکثر حوضه های آبخیز، همه ساله شاهد سیلابهای عظیمی در اکثر مناطق کشور می باشیم که باعث تخریب و از بین رفتن انسانها و ... شده است. امروزه یکی از ابزارها و روشهای مطرح در مقابله با پدیده سیل که در برخی از کشورهای جهان رایج گشته، سیستم های پیش بینی و هشدار سیل می باشد. سیستم پیش بینی سیل، سیستمی است جهت آگاه کردن مردم و مسئولین منطقه ای از خطر سیل و هشدار دادن به تمامی نقاط تحت پوشش و دور شدن از منطقه خطر و کم شدن خسارات مالی و جانی میباشد. بیش از ۴۲ سال است که در بسیاری از کشورهای پیشرفته جهان، اجرای این سیستم ها آغاز شده، ولیکن در ایران بر روی این سیستم ها بصورت گسترده و عمومی برای تمامی مناطق کار نشده و هنوز در ابتدای راه قرار داریم. لذا در این مقاله به بررسی و مطالعه این سیستم ها و نحوه عملکرد آنها پرداخته شده و در نهایت نقش این سیستم ها در حفاظت از اراضی و مناطق مسکونی حاشیه مسیله ها بیان شده است.

کلمات کلیدی: سیل، ایران، مسیل، پیش بینی، اراضی و مناطق مسکونی.

۱. مقدمه

بحران وسانحه در لغت عبارت است از: حادثه، واقعه، پیش آمد، آشفستگی و تغییر حالت و در اصطلاح سانحه عبارت است از آشفستگی در نظم و الگوی معمولی و عادی زندگی که معمولاً حاد و شدید بوده و همچنین ممکن است ناگهانی و غیرمنتظره و گسترده باشد [۱]، که دارای انواع مختلفی از قبیل زلزله، آتشفشان، طغیان رودخانه، سونامیو سیل می باشد. یکی از این بحران ها سیل میباشد. سیل یکی از پدیده های موجود در طبیعت بوده که از دیرباز، بشر شاهد وقوع آن می باشد. در ایران نیز بدلیل وسعت زیاد، اقلیم متعدد و تراکم زمانی و مکانی بارشها در اکثر حوضه های آبخیز، همه ساله شاهد سیلابهای عظیمی در اکثر مناطق کشور می باشیم که بسیاری از آنها، خسارات جانی و مالی فراوانی را به بار می آورند. امروزه یکی از ابزارها و روشهای مطرح در مقابله با پدیده سیل که در برخی از کشورهای جهان رایج گشته، سیستم های پیش بینی و هشدار سیل می باشد که تجارب دهه های اخیر در این کشورها، نشان داده که با اجرا و طراحی صحیح این سیستم ها، می توان خسارات جانی و مالی ناشی از سیل را به میزان چشمگیری کاهش داد [۲]. بیش از ۵۰ سال است که در بسیاری از کشورهای پیشرفته جهان، اجرای این سیستم ها آغاز شده و اکنون به سیستم های پیچیده و قابل اعتمادی تبدیل گشته اند. متأسفانه در ایران بر روی این سیستم ها بصورت گسترده و عمومی برای تمام مناطق، کار نشده و می توان گفت که هنوز در ابتدای راه قرار داریم و جهت طراحی و اجرای این سیستم ها بصورت علمی، نیازمند به تحقیقات و مطالعات وسیع می باشد. لذا در این مقاله سعی شده است ضمن بازگو کردن وضعیت این سیستم ها در جهان و ایران، مباحث مهمی از جمله: روشهای پیش بینی سیل، انواع سیستم های پیش بینی سیل، عوامل موثر بر آنها، چالشهای اساسی در ارتباط با آنها و نیز مراحل مختلف اجرای این سیستم ها، بیان و تشریح گردند. پیش بینی های بهنگام می تواند نقش مهمی در کاهش خسارات وارده به جان و اموال مردم و ایفا نماید تا شاید بتوان قدم کوچکی در زمینه ارتقاء و تعالی جایگاه این سیستم ها در کشورمان، برداشته باشیم.